

DENNÍ OSVĚTLENÍ A PROSLUNĚNÍ BUDOV V NOVÉM PRAŽSKÉM NAŘÍZENÍ Č. 11/2014

🕒 25. 08. 2014 | 👤 Jan Kaňka

Rada hlavního města Prahy se usnesla dne 15. července 2014 vydat nařízení č. 11/2014 kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (tzv. pražské stavební předpisy). Nařízení nabývá účinnosti od 1. října 2014 a nahradí dosud platnou vyhlášku č. 26/1999 o obecných technických požadavcích na výstavbu v hlavním městě Praze.

Otázka kvizu zní: požadavky na denní osvětlení obytných místností a na proslunění bytů v normách evropských států byly zavedeny:

1. aby bylo možno navrhovat uliční fronty domů tradiční městské zástavby, která pro obyvatele měst představuje přirozené obytné prostředí,
2. jako výmysl zpracovatelů norem s cílem omezit zisky developerů a snížit odměny s nimi spolupracujících architektů,
3. jako výsledek zvážení zdravotního rizika případného nedostatku denního světla a přímého slunečního záření v bytech.

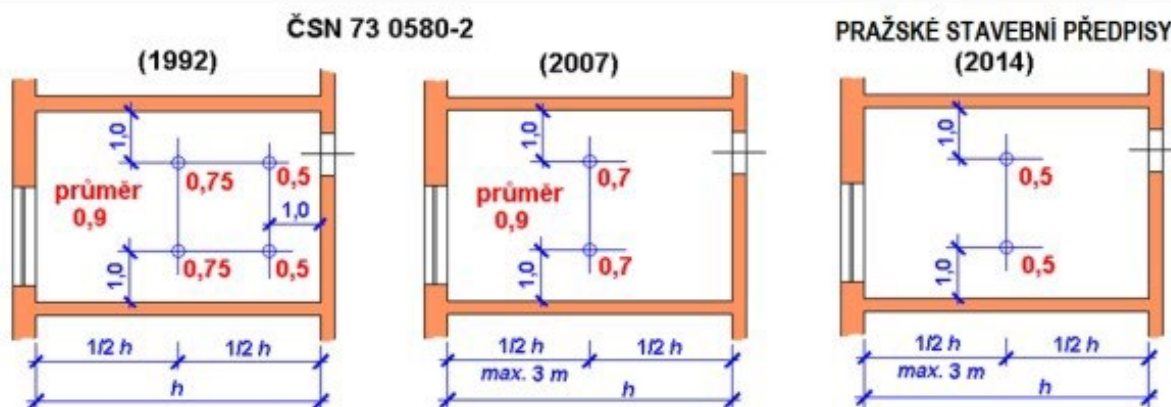
Správnou odpověď hledejte v závěru tohoto příspěvku.

Stavební světelná technika zahrnuje problematiku proslunění a denního osvětlení budov. Prosluněním se rozumí přímý dopad slunečního záření do interiéru budovy. Denní osvětlení je osvětlení místností přímým slunečním světlem spolu se světlem rozptýleným v atmosféře. Nové pražské stavební předpisy se v uvedeném ohledu liší od dosud platné vyhlášky 26/1999 ve dvou věcech:

1. vypouštějí požadavky na proslunění bytů zcela a bez náhrady. Je tedy přípustné ignorovat požadavky na přístup přímého slunečního záření do bytů.
2. snižují požadavek na denní osvětlení některých (vybraných) obytných místností zhruba na polovinu. To znamená významné snížení přístupu denního světla do bytů.

Stejně jako celostátní vyhláška 268/2009 Sb. o technických požadavcích na stavby se dosud platná pražská vyhláška č. 26/1999 ve věci proslunění bytů odkazuje na požadavky platné ČSN 73 4301 Obytné budovy. Nařízení 11/2014 ale požadavky na proslunění bytů vypouští - nezmiňuje se o nich. Při praktickém uplatňování požadavků na proslunění bytů v podmínkách, které nařízení 11/2014 nastoluje, bude docházet k nepříjemným komplikacím. Stavební úřady již nebudou průkaz o proslunění vyžadovat. V případě stížnosti uživatelů stíněných bytů však bude posuzováno (při neexistenci požadavků na proslunění v 11/2014) podle nejbližší platného předpisu - tedy podle vyhlášky 268/2009 Sb. resp. opět podle ČSN 73 4301. Zvýší se tak počet úspěšně podaných odvolání v průběhu řízení o umístění staveb.

Ve věci denního osvětlení se nové nařízení 11/2014 od stávající vyhlášky č. 26/1999 na první pohled příliš neliší. Oba předpisy se v požadavcích odkazují na platné vyhlášky č. 361/2007 Sb. a č. 410/2005 Sb. a na platné české technické normy. Výjimkou jsou obytné místnosti ve stavbách v uliční frontě s uzavřenou stavební čarou, kde autoři nařízení 11/2014 vytýčili zcela nové, dosud nikde neaplikované limity. Kritériem zůstává činitel denní osvětlenosti ve dvou kontrolních bodech v polovině hloubky místnosti. Požadovaná hodnota tohoto činitele se však snižuje oproti dosud platnému požadavku téměř na polovinu. Namísto průměrné hodnoty 0,9 % se požaduje jen minimální hodnota 0,5 %. Při uvádění činitele denní osvětlenosti zaokrouhleně na jedno desetinné místo, jak požaduje ČSN 73 0580-1, vyhoví novému požadavku i hodnota 0,45 %.

Vývoj požadavků na denní osvětlení obytných místností – uvedeny hodnoty činitele denní osvětlenosti (daylight factor) D (%)

Z hlediska technického bude třeba novému limitu 0,5 % přizpůsobit doporučení ČSN 73 0580-1 týkající se činitele jasů stínících překážek. Hodnota činitele jasů $k = 0,1$ doporučená normou pro výpočet již nebude na straně bezpečnosti posouzení v situacích s tak nízkými hodnotami činitele denní osvětlenosti. Je příliš vysoká. Podle požadavků nařízení 11/2014 bude totiž možno navrhovat tak úzké ulice a malé dvorky, že v nejnižších podlažích už bude větší šero, než předpokládá doporučení ČSN 73 0580-1. Po příslušné úpravě metodiky výpočtu ale nepředstavuje změna, kterou nové nařízení 11/2014 přináší, formálně žádný problém. Je však třeba zvážit zdravotní riziko obou uvedených změn.

Na tomto místě je třeba se vrátit k úvodní hádance a vybrat správnou odpověď na zadanou otázku. Samozřejmě ad 3) je správně. Omlouvám se za poněkud divotvornou formulaci možností ad 1) a ad 2). Aby řešení hádanky bylo jednoznačné, bylo nutno v těchto bodech zvolit naprosto nesprávné a zavádějící odpovědi. V této chvíli však musí skončit veškerá zábava s hádankami, protože pojednávaný problém je přespříliš závažný. Týká se kvality života a ochrany zdraví obyvatel našeho hlavního města. Technická veřejnost a občané Prahy potřebují mít naprostou jistotu, že se jim s novými pražskými stavebními předpisy bude dařit nejméně stejně dobře, jako dosud.

Požadavky na proslunění a denní osvětlení vznikly jako výsledek hodnocení zdravotního rizika a jakákoli změna v těchto požadavcích musí být z tohoto hlediska znovu zvážena. Tak se postupuje i při úpravách českých technických norem, kde v příslušné Technické normalizační komisi pro osvětlení (TNK 76) zřízené Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví pracuje i několik odborníků ze zdravotních ústavů a vysokých škol lékařského zaměření. K hodnocení zdravotního rizika nově vydaných PSP však nemůže tato komise sloužit, protože její statut jí dovoluje vyjadřovat se pouze k technickým normám, nikoli však k nařízením a vyhláškám.

Pro hodnocení zdravotních rizik čehokoli máme v našem státě vysoce profesionální instituce, které jsou podle zákona 258/2000 Sb. za ochranu veřejného zdraví odpovědné a které průběžně sledují zdravotní stav obyvatelstva, shromažďují poznatky o vlivu životních podmínek na zdraví a vedou v této věci vlastní výzkum. Těmito institucemi jsou Hlavní hygienik České republiky spolu s Odborem ochrany veřejného zdraví Ministerstva zdravotnictví, dále síť zdravotních ústavů a hygienických stanic a vědeckovýzkumná základna, kterou je Státní zdravotní ústav. Pro uklidnění veřejnosti i sporů, které se až dosud ve věci stavební světelné techniky v PSP vedly, jakož i pro budoucí kvalitní a úspěšnou společnou práci investorů, architektů, projektantů a státní správy při plánování rozvoje našeho hlavního města, je naprosto nezbytné zveřejnit, na jaké úrovni a s jakým výsledkem bylo nařízení 11/2014 projednáno s orgány zdravotní prevence. Ukáže-li se, že neexistence požadavků na proslunění a snížení limitu denního osvětlení v bytech jsou odpovědnými zdravotními orgány schváleny, pak se domnívám, že po drobných výše uvedených úpravách metodiky výpočtu bude možno bez obav nové nařízení 11/2014 uplatňovat ve stavební praxi.

Převzato z internetových stránek Institutu pro rozvoj měst a obcí – IMRO